

قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها

ماده 1: جهت تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به منظور حفظ و توسعه فضای سبز شهرها و مدیریت بهینه آن کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، موسسات، نهادهای دولتی، نهادهای عمومی غیر دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام نمیباشد و کلیه شرکتها و موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاستهای مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده 2: عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر میباشد.

الف - سازمان - سازمان پارکها و فضای سبز

ب - فضای سبز - محدوده ای است که غالب سطح آن از پوشش گیاهی پوشیده شده است مانند پارکهای شهری، پارکها جنگلی، درختکاری معابر، پوشش گیاهی در میدان ها، لچکی ها، رخیوژها، حاشیه بزرگراهها، چمنکاری، گلکاری و قطعات پراکنده پوشش های گیاهی در سایر محل ها.

1- فضای سبز شهری: محدوده ای از سطوح شهری است که دارای پوشش گیاهی دست کاشت میباشد.

2- فضای سبز عمومی: محدوده ای از سطوح شهری است که دارای پوشش گیاهی دست کاشت میباشد و برای عموم مردم قابل استفاده است.

3- فضای سبز غیر عمومی: شامل فضای سبز داخل بیمارستانها، ارگانهای دولتی و ادارات می باشد.

4- باغ به نوعی از کاربری زمین با پوشش گیاهی انسان ساخت که دارای بازدهی اقتصادی می باشد.

ج- مدیریت اجرایی - شخصیت حقوقی است که مسئول برنامه ریزی توسعه، نگهداری و عملیات اجرایی و فضای سبز پارکها، حفاظت باغات و همچنین آموزش و اطلاع رسانی میباشد.

1- برنامه ریزی توسعه - برآورده نمودن نیاز شهروندان به لحاظ سرانه فضای سبز با توسعه سطح زیر پوشش

2- نگهداری و عملیات اجرایی فضای سبز و پارکها - نگهداری و بهینه سازی فضای سبز از قبیل چمن، گل، درختچه و درخت

3- حفاظت باغات - تنظیم شناسنامه اشجار جهت باغات و کمکهای فنی و مهندسی به مالکین باغ

4- آموزش و اطلاع رسانی - اجرای برنامه های آموزشی و اطلاع رسانی به منظور افزایش آگاهی شهروندان در خصوص اهمیت فضای سبز

ماده 3: به منظور تعیین سیاستهای کلی پیرامون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها کارگروه ملی فضای سبز شامل نماینده وزیر کشور، نماینده وزیر مسکن و شهرسازی نماینده و زیردادگستری، نماینده وزیر جهاد کشاورزی، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست، نماینده وزیر نیرو و به منظور اجرایی نمودن سیاستهای کلی فضای سبز کارگروه شهرستان شامل:

نماینده فرماندار (معاونت فنی و عمرانی فرمانداری) شهردار، نماینده شورای اسلامی شهر، مدیر عامل سازمان پارکها و فضای سبز، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، مدیر جهاد کشاورزی، مدیر عامل سازمان آب و فاضلاب، نماینده دادگستری، مدیرعامل مسکن و شهرسازی، مدیر امور آب منطقه ایی انجام وظیفه می نماید.

تبصره یک: کار گروه ملی به منظور ارائه سیاستهای کلی تنظیم و تدوین بخشنامه ها و ضوابط اجرایی در صورت نیاز سالانه یکبار تشکیل جلسه می دهند و مواد لازم را به کارگروه های شهرستان جهت اجرا ابلاغ می نمایند.

تبصره دو: کارگروه شهرستان جهت بررسی مشکلات مربوطه در هر شهرستان در اجرای بخشنامه ها و اراة پیشنهادات ضوابط اجرایی مورد نیاز به کارگروه ملی در پایان هر فصل از سال یکبار تشکیل جلسه می دهند.

ماده 4: مرجع تهیه طرحهای جامع و تفصیلی شهرموظف به اخذ نظریه مدیریت اجرایی فضای سبز (سازمان پارکها و فضای سبز بعنوان متولی) میباشد و نماینده سازمان پارکها و فضای یکی از اعضای کمیته نظارت بر تهیه این طرحها میباشد.

تبصره: جهت حفاظت از کاربری سبز در طرح جامع و تفصیلی شهرها مدیرعامل سازمان بعنوان عضو کمیته فنی کمیسیون ماده 5 میباشد.

ماده 5: مسئولیت حفظ و نگهداری و توسعه فضای سبز عمومی شهری بر عهده شهرداریها میباشد و مسئولیت حفظ و نگهداری و توسعه فضای سبز خصوصی به عهده مالکین حقیقی و حقوقی و متولیان، مستاجر متعرضین و متصرفین آنها میباشد.

تبصره: در مواردیکه امکان دسترسی به مالک وجود نداشته باشد و با ملک رها شده باشد بیم ازبین رفتن درختان و فضای سبز آن برود شهرداری می تواند مراجعه مالک و با دستور مقام قضایی نسبت به حفظ و نگهداری درختان و فضای سبز ملک اقدام نماید و هزینه های انجام شده در طول دوره نگهداری اینگونه املاک به اضافه 15٪ آن در زمان تحویل ملک به مالک توسط شهرداری قابل مطالبه از مالک یا ذینفع میباشد.

ماده 6: به منظور حفظ و گسترش فضای سبز و جلوگیری از قطع بی رویه درختان قطع هرنوع درخت در معابر میادین، بزرگراهها، پارکها، باغات و محلهایی که به صورت باغ شناخته شوند وهمچنین از بین بردن چمن، گل و گیاهان پوشش، مبلمان و تاسیسات فضای سبز در محدوده قانونی و حریم شهرها بدون اجازه سازمان(شهرداری)ممنوع است محلهایی که از نظر این قانون باغ شناخته میشود که دارای یکی از شرایط ذیل میباشد.

1- در هر 100 مترمربع 16 اصله درخت موجود باشد.

2- در عکس هوایی موجود به صورت (مشجر) شناسایی شده باشد.

3- نظربه قطعی کمیسیون ماده 12 قانون زمین شهری، مبین باغ یا مشجر، باغچه، توتستان، تاکستان، بیدستان، و چنارستان باشد.

4- سند ملک بصورت باغ، باغچه، توتستان، تاکستان، بیدستان، و چنارستان باشد و یا حداقل یکبار با این نوعیت معامله شده باشد.

5- سایر موارد به تشخیص اعضاء کمیسیون ماده هشت این قانون محل بصورت باغ شناخته شود.

تبصره یک - خشکاندن یا قطع درختان و تغییر حالت ظاهری بغیر باغ نمی تواند عنوان باغ را از املاک با مشخصات تصریح شده در قانون سلب نماید.

تبصره دو - ازبین بردن و تخریب سطوح چمن کاری، گلکاری و سایر گیاهان درفضای سبز عمومی مشمول تعرفه مصوب شورای شهر میباشد.

تبصره سه - کلیه املاک و اراضی که در اثر توسعه شهر در محدوده استحفاظی شهرها قرار می گیرند از حیث درختان و فضای سبز مشمول این قانون میگردد.

ماده 7: (متن ماده 686 قانون مجازات اسلامی)

ماده 8: تشخیص باغ بودن املاک و اراضی موضوع بند 5 از ماده شش این قانون بعهده کمیسیون متشکل از یک نفر قاضی به انتخاب وزیر دادگستری، یک نفر نماینده شورای شهر، یک نفر نماینده فرمانداری، یک نفر نماینده وزارت مسکن و شهرسازی و یک نفر نماینده فضای سبز شهرداری می باشد.

این تشخیص از تاریخ ابلاغ و ظرف 20 روز پس از آن توسط مالک با ذینفع قابل اعتراض در دادگاه صالح میباشد.

تبصره : نظر کمیسیون با اکثریت آراء معتبر است نحوه ابلاغ نظریه کمیسیون مطابق قانون آئین دادرسی مدنی میباشد.

ماده 9: در تمام مواردیکه مالک مرتکب ملزم به جبران خسارت وارده می باشد مکلف است عوارض متعلقه را از بابت قطع یا خشکاندن یا انهدام درختان یا فضای سبز عمومی موضوع این قانون را مطابق تعرفه مصوب به شهرداری پرداخت نماید و در مواردیکه قطع درخت یا تخریب فضای سبز با مجوز شهرداری صورت می گیرد، فقط ملزم به پرداخت عوارض متعلقه میباشد.

تبصره: تعیین خسارت قطع درخت یا تخریب فضای سبز با جبران خسارت وفق تعرفه مصوب شورای اسلامی شهر به عهده کارشناسان شهرداری محل میباشد و مرجع قضایی وفق نظریه کارشناسان مزبور رسیدگی خواهد کرد و نحوه اعتراض به نظریه مزبور وفق مقررات قانون آئین دادرسی مدنی خواهد بود.

ماده 10: تفکیک قطعات اراضی مشجر و باغها به قطعات بزرگتر از 2000 مترمربع با رعایت مقررات شهرسازی مجاز است ولی در صورت تفکیک یا تقسیم نیز باید سند ملک به همان صورت باغ یا زمین مشجر باقی بماند و قطع درخت در قطعات تفکیک شده بدون تحصیل اجازه از شهرداری طبق مقررات این قانون ممنوع می باشد.

ماده 11: مالکین املاک و اراضی مشمول قانون مکلفند به ازاء درخت هایی که اجازه قطع آنها از طرف شهرداری (سازمان) صادر میشود در همان محل یا هر محلی که شهرداری تعیین کند در فصل مناسب و با رعایت و ضوابط نهال یا محیط بن حداقل ده سانتی متر غرس نمایند به نحوی که مجموع محیط بن نهالهایی که غرس میشود معادل محیط بن درختان قطع شده باشد علاوه بر کاشت نهالهای فوق پرداخت تعرفه عوارض قطع درخت میباشد در صورت تخلف مرتکب مشمول مجازات مقرر در این قانون خواهد بود چنانچه امکان غرس نهال به تعداد مقرر در همان محل نباشد مالکین مکلفند هزینه های جایگزینی درختان معوض را مطابق تعرفه مصوب شهرداری پرداخت نمایند.

ماده 12: گزارش مأموران شهرداری های مأمور اجرای این قانون که قبلاً با وظایف ضابطین دادگستری برای مأموران فضای سبز اقدام نموده و در پایان دوره به مأمورین حکم ضابط دادگستری داده شود .

تبصره دو: به منظور افزایش دقت و سرعت در روند رسیدگی پرونده های مطروحه در دادگاه ازسوی شهرداری، دادگستری موظف است در کلانشهرها یک شعبه خاص جهت رسیدگی به این پرونده اختصاص دهد.

ماده 13: هرکس بر خلاف مقررات این قانون مرتکب قطع یا موجب از بین رفتن درختان مشمول قانون و یا تخریب فضای سبز گردد علاوه بر پرداخت خسارت مطابق تعرفه مصوب شورای شهر در خصوص قطع درخت به حبس تا سه سال محکوم می شود.

ماده 14: در تمام جرایم ارتكابی، مرجع قضائی مرتکبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت به جبران خسارت وارده بنا به درخواست شهرداری و اعاده وضعیت به حال سابق محکوم خواهد نمود.

ماده 15: شهرداری ها موظفند ظرف مدت یک سال نسبت به تهیه و تنظیم شناسنامه باغات و فضای سبز سطح شهر اقدام نمایند و این شناسنامه میبایست هر 5 سال یکبار مورد بازبینی و تجدید قرار گیرد.

تبصره : شناسنامه اشجار به عنوان یک سند حقوقی تلقی می گردد.

ماده 16: مأمورین شهرداری برحسب مورد می توانند برای تنظیم یا تطبیق برگ شناسایی درختان با داشتن معرفی نامه و

نمایندگانی از مرجع قضایی مستقر در شهرداری با سازمان پارکها وارد محل های مشمول این قانون شوند.

ماده 17: کارخانجات و مراکز صنعتی، کارگاهها مراکز خاکزا موظفند 25٪ از مساحت زمین را به فضای سبز مناسب اختصاص دهند و نگهداری درختان و فضای سبز ایجاد شده تابع مقررات این قانون میباشد. آئین نامه اجرایی مربوطه توسط کارگروه استانی تهیه و تنظیم میگردد.

ماده 18: مراکز آموزشی تا سطح آموزشگاه متوسطه موظفند 5٪ از فضای آموزشی را به ایجاد فضای سبز اختصاص دهند.

تبصره: نوسازی مدارس مسئول اجرای این بند میباشد.

ماده 19: بیمارستانها و مراکز دانشگاهی موظفند 30٪ از مساحت زمین را به فضای سبز اختصاص دهند.

ماده 20: از تاریخ اجرای این قانون اعم از اینکه شناسنامه موضوع ماده 13 تنظیم و ابلاغ شده باشد یا نه از بین بردن درختان و فضای سبز مشمول این قانون به هر نحو ممنوع است و قابلیت پیگرد قضایی خواهد داشت.

ماده 21: شهرداری ها مکلفند در موقع صدور پروانه ساختمانی وضعیت درختان سبز ملک را در پروانه ساختمانی مشخص نمایند و در هر حال صدور پروانه ساختمان در محدوده قانونی و حریم شهرها منوط به آن است که درصدی از مساحت زمین به غرس نهال و ایجاد فضای سبز اختصاص داده شود.

تبصره: ضوابط این ماده در آئین نامه اجرایی قانون پیش بینی میشود.

ماده 22: مجموعه عوارض خسارتها و وجوه حاصل از اجرای این قانون در سرفصل جداگانه ثبت و صرف حفظ و گسترش فضای سبز میگردد.

ماده 23: مسئولین اجرای این قانون به عهده شهرداریهای است و در شهرهای که برابر ماده 84 قانون شهرداری سازمان پارکها و فضای سبز تاسیس شده یا میشود مسئولیت اجرای این قانون را عهده دار خواهد بود.

ماده 24: پس از تصویب این قانون کارگروه فضای سبز هر شهر موظف است ظرف مدت 6 ماه نسبت به تهیه ضوابط اجرایی این قانون اقدام نماید و به تصویب مراجع ذیصلاح برساند.

ماده 25: پس از تصویب این قانون کارگروه های شهرستان ها موظفند نسبت به تهیه برنامه آموزشی به منظور افزایش آگاهی عمومی شهروندان در خصوص اهمیت حفظ و توسعه درختان و فضای سبز موجود و همچنین مفاد این قانون اقدام نموده و ظرف مدت شش ماه نسبت به ارائه این برنامه به کارگروه ملی جهت اجرای آن اقدام نمایند.

ماده 26: از تاریخ تصویب این قانون، قوانین حفظ و گسترش مصوب سالهای 1352 و 1359 و همین قوانین ملی شدن جنگل و مراتع، حفاظت محیط زیست و سایر قوانین و مقررات در قسمتهای مغایر لغو می گردد.

ماده 27: آئین نامه های اجرایی این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت کشور حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب خواهد رسید.